

IMPLEMENTACIÓ DE MESURES PER A MILLORAR ELS CIRCUITS D'APROFITAMENT D'EXCEDENTS ALIMENTARIS ALS MERCATS I SUPERMERCATS. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Aprofitament social de fruita i verdura no comercialitzable a Mercavallès (Vallès Occidental)

Descripció

El Vallès Occidental concentra un total de 940.881 habitants¹, compta amb dues capitals de comarca que són Terrassa i Sabadell que concentren el 46,75% total de la població. Situat entre ambdues ciutats, hi trobem Mercavallès, el principal mercat majorista del Vallès que proveeix productes a una àmplia àrea d'influència i a més d'1.750.000 habitants. Disposa de 30 empreses i la seva superfície, d'aproximadament 1 hectàrea, està dividida en 2 zones: l'àrea del mercat majorista, que consta d'una nau amb 60 llocs de mercat, i un espai descobert, per a serveis i aparcament de tota mena de vehicles.

Mercavallès ofereix una gran varietat de productes frescos alimentaris i complements per a proveir a comerços i minoristes, empreses d'hostaleria, restauració, càtering i botigues especialitzades.

Figura 1. Imatge de Mercavallès. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2023.

¹ Idescat, 2022.

En aquest context, el Consell Comarcal del Vallès Occidental va proposar l'any 2020, la creació del projecte Mercat Circular, el qual està inclòs dins del Pla de Reconstrucció de la COVID-19 aprovat pel Consell d'Alcaldies i al Pla d'Actuació Comarcal 2021-2023.

Mercat Circular té per objectiu crear el circuit d'aprofitament de la fruita i verdura en bon estat, però que no es pot comercialitzar a Mercavallès. En aquest sentit, i amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya² es va instal·lar una parada solidària dins del mercat amb la finalitat de recaptar els aliments que ja no són comercialitzables, però que són aptes per al consum humà. Aquests productes aniran destinats a la població més vulnerable.

Figura 2. Logotip del projecte Mercat Circular de Mercavallès. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental. 2023.

La parada solidària es va plantejar a finals del 2020 arran de la situació esdevinguda per la crisi socio sanitària de la Covid-19. Després d'un estudi previ sobre la viabilitat del projecte i un cop ubicada i adequada la parada solidària, es va fer difusió del projecte principalment entre els majoristes, minoristes i les entitats socials. La parada va iniciar la seva activitat de recuperació d'aliments el mes de gener de 2021.

En relació amb la participació dels paradistes, aquesta és voluntària i els que hi participen han de portar els aliments excedents (no comercialitzables, però encara consumibles) a la parada solidària que és on es realitza el triatge de la fruita i verdura, a més d'organitzar i coordinar el circuit de redistribució. Una altra opció és que els paradistes avisin a la persona referent per a què passi a buscar els aliments excedents.

² Projecte subvencionat en el marc de la convocatòria de prevenció i preparació per a la reutilització de residus municipals (Resolució TES/1251/2019) amb un import de 44.979,22 €

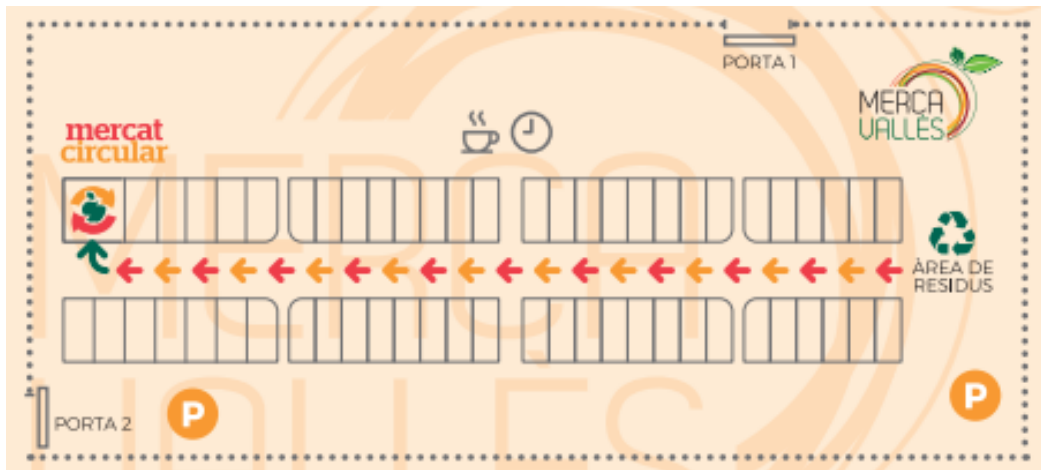

Figura 3. Localització de la parada circular al mercat de Mercavallès. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental. 2023.

Des de l'inici del projecte, la gestió de la parada ha estat assumida per personal propi del Consell Comarcal, tant en la part d'impuls, difusió i sensibilització de l'actuació, com en les tasques de recuperació dels aliments. Aquest any 2023, s'ha realitzat una licitació per contractar el servei mitjançant un Centre Especial de Treball (CET), on part dels seus treballadors són persones amb diversitat funcional. L'empresa assumirà la gestió del dia a dia en la detecció, selecció, triatge, preparació i distribució de la fruita i verdura recuperada, amb l'objectiu de consolidar aquesta intervenció.

Figura 4. Incorporació de la CET a la gestió de la parada solidària. Font: Rubitv. 2023.

L'espai dedicat a la iniciativa del Mercat Circular disposa dels següents materials i eines per a la manipulació i emmagatzematge dels aliments en bon estat:

Materials i eines de la parada solidària

Transpalet manual

Carretó

Prestatgeria

Armari – taquilla

Taula de treball per triatge d'aliments

Congelador

Taula i cadira per tasques de gestió documental

Taulell – pissarra

Ordinador

Eines per tallar: ganivets i cúter

Mànega

Eines de neteja: escombra, pal de fregar, rentamans, sabó, cubells reciclatge

Taula 1. Materials i eines pertanyents a la parada solidària. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2023.

Una de les accions més rellevants per a la bona implementació del projecte ha estat la campanya d'informació, sensibilització i conscienciació sobre el malbaratament alimentari dins del mercat comarcal. S'han realitzat visites presencials als paradistes de Mercavallès (individuals i conjuntes) per a donar a conèixer els objectius del projecte, les necessitats a cobrir, informar sobre el seu funcionament, etc. En aquest sentit, es van crear materials de difusió per tal de donar suport en aquestes accions de sensibilització: díptics, cartells, mailings, etc. Aquesta tasca, tot i que es va fer més intensiva a l'inici del projecte, es manté al llarg de tota l'execució per reforçar el missatge entre les empreses.

Així mateix, cal destacar que la iniciativa es caracteritza per una estreta col·laboració amb les entitats socials de la comarca. Els aliments recuperats es posen a disposició d'aquestes per a la seva distribució entre la ciutadania, posant especial atenció a aquelles persones o famílies en risc de pobresa o d'exclusió social que necessiten un suport en l'alimentació. Aquestes persones poden disposar d'aquests aliments de forma gratuïta, reduint al mateix temps el malbaratament alimentari.

Figura 5. Col·laboració amb Creu Roja amb el Mercat Circular. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental. 2023.

Pel que fa a les despeses del projecte, durant la primera etapa es va fer una inversió inicial per a l'adequació de la parada del Mercat per a la iniciativa, l'adquisició dels materials i eines necessàries per dur a terme les tasques requerides, així com una campanya de difusió i conscienciació i la contractació del personal. A partir d'aquí, les despeses associades al projecte es concentren en la despesa de personal, que és responsable de les tasques de detecció, transport, selecció i distribució dels aliments.

Resultats

La posada en marxa de la iniciativa de Mercat Circular ha permès la recuperació d'una quantitat significativa d'aliments. Concretament, l'any 2021 la parada solidària va rebre 27.266 kg, dels quals un 58,54% va ser entregat a entitats socials i un 41,46% va ser descartat. L'any 2022, la parada solidària va rebre un 49,41% més d'aliments que l'any anterior (55.178 kg), dels quals un 75,93% va ser entregat per al seu consum i un 24,07% va ser descartat. Destacar la tendència creixent de recuperació d'aliments entre l'any 2021 i 2022, a més del percentatge d'aliments entregats el qual augmenta quasi un 20% en comparació al d'aliments descartats.

Per tal de garantir una bona gestió dels aliments descartats, aquests es traslladen al punt de recollida de residus orgànics del mercat ubicat dins del recinte Mercavallès per a, posteriorment, dur-los a un gestor autoritzat per a la seva correcta gestió.

Dades Any 2021

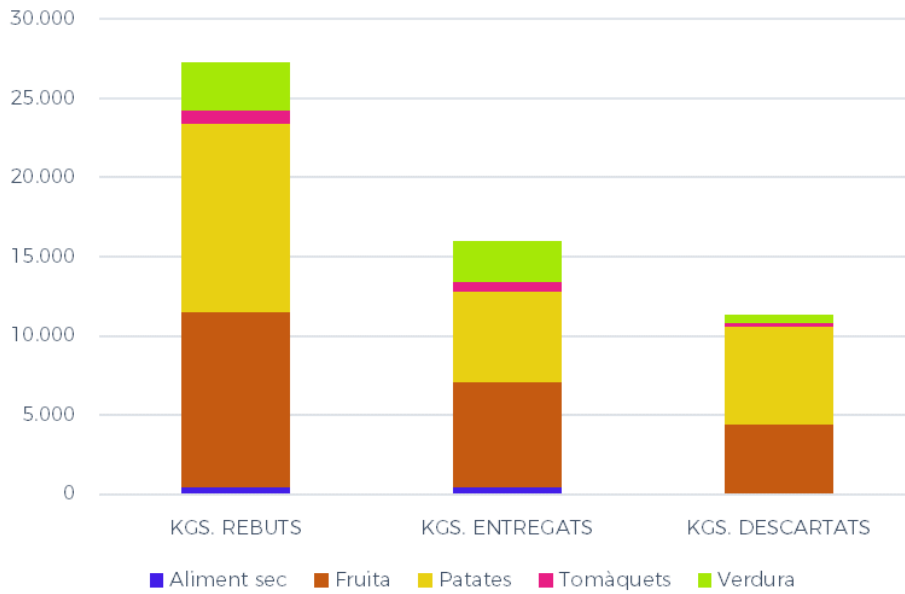

Figura 6. Gràfic de les dades de la recollida d'aliments l'any 2021. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2023.

Dades Any 2022

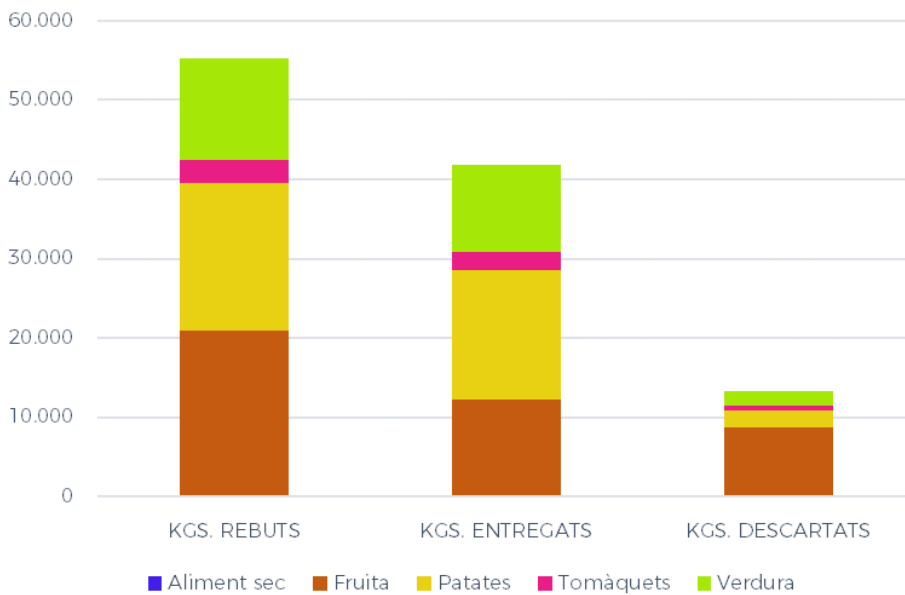

Figura 7. Gràfic de les dades de la recollida d'aliments l'any 2022. Font: Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2023.

Al llarg d'aquest primer període d'execució del projecte no s'ha pogut avaluar la consecució de l'objectiu plantejat per part del Consell Comarcal del Vallès Occidental que consisteix en recuperar 208 kg al dia d'aliments (equivalent a 34 caixes de 6 kg), que és una estimació dels residus produïts pels majoristes del mercat, aproximadament un 10% del total. Això és degut a què la iniciativa es troba en fase de consolidació, on es focalitzen tots els esforços en recuperar la màxima quantitat possible d'aliments.

Actualment, no existeix un registre del nombre exacte de persones beneficiàries, ja que la gestió d'entrega al consumidor la fan directament des de les entitats socials dintre del seu circuit de donació d'aliments.

Durant el desenvolupament de la iniciativa Mercat Circular no han sorgit incidències greus, no obstant això, s'han detectat algunes problemàtiques lleus, com per exemple:

- Reticències per part d'alguns empresaris a l'hora d'incorporar la pràctica de portar els aliments excedents. En aquest sentit, l'equip de gestió de Mercat Circular segueix treballant per sensibilitzar i conscienciar als majoristes dels beneficis de l'aprofitament social de fruita i verdura no comercialitzable.
- Gestió del dia a dia del triatge dels aliments i la temporalitat en l'arribada dels aliments: a l'hivern hi ha menys aliments que a l'estiu, època en la qual s'incrementa la recepció i, per tant, la tasca de triatge. En aquest sentit, es requereix un sistema que faciliti la gestió diària i continuada, a més que ha de ser i capaç d'adaptar-se als diferents temps estacionals.

Bibliografia d'interès

- Pàgina web Mercavallès: <https://www.consellvallesoccidental.cat/desenvolupament-economic-i-ocupacio/mercavalles/>

Més informació

Consell Comarcal Vallès Occidental

Persona de contacte: Nélida Rodríguez

Contacte: rodriquezrn@ccvoc.cat

